

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Next Stop Danmark: Dværgskarv

Når man prøver at forudse den næste nye art for Danmark, falder blikket næsten altid mod øst eller vest. Gang på gang er vi blevet snydt af, at fugle fra Sydeuropa er dukket op som tiltrængte tilføjelser på den danske artsliste. En oplagt kandidat til den næste nye art for landet er dværgskarven.

Dværgskarven er en af de lidt oversete kandidater til Danmarks næste nye art. Den er ikke jordens smukkeste eller mest harmoniske hit, men den er let at kende og eksponerer sig gerne åbent.

Dværgskarven er gået frem i Sydøsteuropa de senere årtier. Således er ynglebestanden i flere lande gået voldsomt frem, især i Ungarn, Italien og Ukraine, ligesom artens udbredelsesområde nu når så langt mod nord som til Østrig. De største ynglebestande findes i Sydøsteuropa, således 8.000-10.000 par i Rumænien, 2200-2500 par i Serbien/Montenegro og 1200-1300 par i Grækenland.

Den ynglebestand, der ligger tættest på Danmark, er den nyetablerede koloni ved Neusiedler See i Østrig. Her ynglede arten for første gang i 2007 (14 par), og i 2011 var kolonien vokset til 146 par.

I varme flyver dværgskarven tit med åbent næb som andre tungere fugle, der under disse forhold "hyperventilerer". Birezik, Tyrkiet, maj 2009. Foto: Klaus Malling Olsen.

I Vest- og Centraleuropa var der indtil årtusindskiftet i alt gjort 75 fund af dværgskarv udenfor ynglepladserne, mange af disse fra en invasion i 1856. I det første tiår efter 2000 var der 227 fund udenfor ynglepladserne. De fleste fund er gjort i vinterhalvåret (oktober-marts).

Dette skyldes primært fremgang i ynglebestanden som refereret ovenfor. Der er fund helt op til nær den danske grænse – i Slesvig-Holsten - og tit er der tale om fugle, der er blevet gennem længere tid.

I de lande, der ligger nærmest på Danmark, er der i Tyskland 34 fund af 41 fugle, i Holland 3 fund og i Polen 97 fund af 211 fugle. Blandt de polske fund finder vi ikke uventet mange fra landets sydlige del, hvor flokke på op til 22 fugle er set i august.

Dværgskarv, adult i sommerdragt. Lille med meget kort næb, brunt hoved og sortglinsende krop. Den gør ikke så meget væsen af sig, når den sidder, og kan let overses som "almindelig kedelig svømmefugl". Birezik, Tyrkiet, maj 2005. Foto: Klaus Malling Olsen.

I Norden er der indtil videre blot ét fund: Småland, primo juli 1913. Med tanke på ekspansionen er et dansk fund meget nærliggende. Faktisk har der floreret rygter om en fugl ved Selsø for nogle år siden, men fundet er aldrig blevet indsendt til SU eller på anden måde offentliggjort.

Taktik til at finde landets første dværgskarv

Dværgskarv findes i vådområder, ofte ved strømmende floder. Dem har vi ikke så mange af i Danmark, men lokalt findes steder, der minder om de flodområder i Tyrkiet, hvor jeg har set arten.

Oplagte lokaliteter at lede igennem er Vidåen, især de vestlige løb, hvor der flere steder er områder med døde træer og ansamlinger af skarv. Desuden skal Gudenåens østlige løb ikke ignoreres, ligesom de store genskabte områder som Skjernåens delta og Fiilsø kunne tiltrække en fugl.

Flyvende dværgskarv. Som en mellemstor, mørk and med for lang hals, for kort næb og især for lang og tynd hale. Dværgskarv kan tage sig lidt forskellig ud, alt efter hvordan hals og hoved holdes. Den tykke blishøne-/sortandagtige mave er her ikke særligt fremtrædende, men kan ofte være det under andre forhold. Birezik, Tyrkiet, maj 2009. Foto: Klaus Malling Olsen.

I landets østlige del er det oplagt at se efter arten på steder med småflokke af skarver ved lavvandede områder. Det kunne være ved Maribosøerne, Tystrup-Bavelse, Selsø, Solbjerg Eng sø eller Klydesø-reservatet på Vestamager.

Der kunne sagtens være tale om en langtidsstationær fugl, der findes sent på året. November har tit budt på overraskelser og er velegnet til at opsøge hits, da mange af trækgæsterne er væk.

Hvordan kender man en dværgskarv

Dværgskarv er let at kende og en smule kedelig. Den ligner groft sagt en skarv i halv størrelse med meget kort, tykt næb, der medvirker til indtrykket af et "barneansigt" i forhold til skarvens.

Mod mørk baggrund ses det brune hoved mod sort krop bedst. Bemærk også det korte næb, der medvirker til dværgskarvens "barneansigt" sammenlignet med skarvens. Birezik, Tyrkiet, maj 2009. Foto: Klaus Malling Olsen.

Mellem siddende skarver står dværgskarv tydeligt ud. Dragten er mørk, hos de udvoksede fugle sort, let glinsende og med brunt hoved og forhals i yngletiden. Hovedet er da fint hvidprikket, hvilket man kun ser på tæt hold.

I vinterdragt bliver struben hvidgrå, strube og bryst lysere bruntonet, og hovedet svagere brunt uden lyse pletter. Der er dog fortsat ret tydelig kontrast mellem brunt hoved og sortere overside.

En ung dværgskarv er ret ensartet matbrun med lys strube.

Svømmede fugle er uventet små, og kan tages for dykand, blishøne eller miniature-lom, da de ligger lavt i landet og tit løfter hals og hoved.

I flugten er arten karakteristisk; som en mellemstor and med tyk mave og lang, næsten påsat, tynd og kileformet hale. Den flyver tit med hoved og hals let løftet eller sænket, med halsen i let buget form, ligesom brystet kan virke indsuget. Flyver med hurtige vingeslag som en and frem for en skarv.

Lettende dværgskarv sænker tit halsen. Her ser man den tykke mave, som man tit reagerer på hos fugle i lang flugt. Også den lange hale er her påfaldende - ligesom det på afstand helt mørke helhedsindtryk. Birezik, Tyrkiet, maj 2006. Foto: Klaus Malling Olsen.

Førsteindtrykket kan faktisk være sortand (grundet tyk mave) med for lang hals og lang, påsat hale. Den er altså let at kende. Den kræver dog en disciplin, der ikke er højt skattet blandt feltfolket: At kigge skarvflokkene igennem.

Så der er gode muligheder for, at landets første dværgskarv bliver fundet af en grundig optæller eller af en af landets specialister i skarver.

Lad os håbe, at udmeldingen denne gang bliver foretaget på gængs efter-år-2000-vis og dermed når bredt ud.

Litteratur

[Lawicki, L., L. Kihl & P.P. de Vries \(2012\): Expansion of Pygmy Cormorant in central and western Europe and increase of breeding population in southern Europe. - Dutch Birding 34: 273-288.](#)

 Dato:
23. 09. 2013

 Skrevet af:
[Klaus Malling Olsen](#)

 Fotos af:
[Kai Gauger](#)

Klaus Malling Olsen

 Emner:
SJÆLDNE FUGLE

 Tags:
DVÆRGSKARV, NEXT STOP, PYGMY CORMORANT

Kilder

(U)muligt fund af dværgskarv i Danmark

Artikel om dværgskarv fra Dutch Birding 34 (2012)

Kai Gaugers Aserbajdsjan-birding blog